

Opinia do ustawy o sporcie
(druk nr 887)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o sporcie zastępuje dotychczas obowiązujące ustawy: z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675, z późn. zm.) oraz z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz. U. Nr 155, poz. 1298, z późn. zm.).

Podstawowym założeniem nowej regulacji było ograniczenie zbyt daleko idącej ingerencji organów władzy publicznej w swobodę uprawiania sportu i organizowania działalności w tym zakresie. Zdaniem projektodawców ustawy, brzmienie art. 68 ust. 5 Konstytucji RP ("władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży") oraz jego usytuowanie w Ustawie Zasadniczej (rozdział "Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne"), prowadzi do wniosku, że sport należy traktować jako wolność obywatelską, a interwencja ustawodawcy w tę materię winna dotyczyć tylko niezbędnych kwestii.

Część materii zawartej w uchylanych aktach prawnych (np. przepisy dotyczące zasad uprawiania turystyki wodnej), przeniesiono do innych ustaw.

W nowej ustawie odstąpiono od dotychczasowego rozróżnienia na sport kwalifikowany oraz pozostałą aktywność sportową. Ponadto zrezygnowano z zamieszczenia w niej słownika zawierającego definicje pojęć z zakresu prawa sportowego uznając, że uczyni to nową regulację bardziej elastyczną.

Zgodnie z art. 2 ustawy, sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną.

Podobnie, jak w obowiązującym stanie prawnym, działalność sportowa będzie prowadzona w szczególności w formie klubu sportowego. W myśl art. 3 ust. 2 ustawy, klub sportowy będzie działał wyłącznie jako osoba prawna (obecnie może go utworzyć osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą).

Co najmniej trzy kluby sportowe mogą tworzyć związki sportowe, funkcjonujące jako stowarzyszenia albo związki stowarzyszeń.

W celu organizowania i prowadzenia współzawodnictwa w danym sporcie, za zgodą ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, może być utworzony polski związek sportowy. Członkiem polskiego związku sportowego może być klub sportowy, związek sportowy oraz inna osoba prawna, której statut, umowa albo akt założycielski przewiduje prowadzenie działalności w danym sporcie.

W myśl art. 9 ustawy, kadencja władz polskiego związku sportowego nie może być dłuższa niż 4 lata, a funkcję prezesa zarządu polskiego związku sportowego można pełnić nie dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje. Przepis ten zakazuje ponadto łączenia stanowiska członka zarządu polskiego związku sportowego z zasiadaniem w innych władzach związku oraz prowadzenia przez członka zarządu działalności gospodarczej w zakresie działalności związku związanej bezpośrednio z realizacją przez ten związek jego zadań statutowych.

Polski związek sportowy ma w szczególności wyłączne prawo do organizowania i prowadzenia współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski oraz o Puchar Polski w danym sporcie, ustanawiania reguł we współzawodnictwie sportowym, powołania i przygotowania kadry narodowej oraz reprezentowania tego sportu w międzynarodowych organizacjach sportowych. Ponadto wyłącznie polski związek sportowy może używać w stroju reprezentacji wizerunku orła.

W sporcie, w którym współzawodnictwo sportowe jest organizowane w formie rozgrywek ligowych, polski związek sportowy będzie mógł utworzyć ligę zawodową. Jeżeli połowa klubów sportowych biorących udział w rozgrywkach ligowych działa w formie spółek akcyjnych, utworzenie ligi zawodowej będzie obligatoryjne. W skład ligi zawodowej w grach zespołowych będą wchodziły wyłącznie kluby sportowe działające jako spółki akcyjne.

Zgodnie z art. 16 ustawy, nadzór nad działalnością polskich związków sportowych sprawuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Jeżeli działalność władz polskiego związku sportowego narusza prawo lub postanowienia statutu, minister właściwy do spraw kultury fizycznej, w zależności od stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, jest uprawniony do udzielenia władzom związku sportowego upomnienia i zażądania od nich podjęcia działań

mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z prawem, wstrzymania wykonania decyzji władz związku i wezwania ich do jej zmiany lub uchylecia w określonym terminie, uchylecia decyzji władz związku sportowego oraz wystąpienia do sądu rejestrowego z wnioskiem o zawieszenie władz związku albo rozwiązanie związku (jeżeli działalność związku wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie prawa albo postanowień statutu). W razie zawieszenia władz związku, sąd wyznaczy kuratora, a ten w terminie 6 miesięcy przeprowadzi wybory nowych władz związku.

Polskie związki sportowe oraz inne osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej lub osoby fizyczne, związane z narodowym ruchem olimpijskim, zrzeszone są w Polskim Komitecie Olimpijskim. Narodowy ruch paraolimpijski osób niepełnosprawnych organizowany jest przez Polski Komitet Paraolimpijski.

W Rozdziale 6 ustawy określono zasady wspierania sportu przez organy władzy publicznej. Działalność sportowa może być finansowo i organizacyjnie wspierana przez jednostki samorządu terytorialnego (jest to ich zadanie własne) oraz organy administracji rządowej. W jednostkach samorządu terytorialnego powstaną, jako podmioty opiniodawcze, rady sportu wyłaniane przez właściwe organy wykonawcze spośród przedstawicieli organizacji i instytucji realizujących zadania w zakresie kultury fizycznej.

Klub sportowy niedziałający w celu osiągnięcia zysku, może otrzymywać dotację celową z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, na obszarze której działa, jeżeli wpłynie to na poprawę warunków uprawiania sportu przez członków klubu lub zwiększy dostępność społeczności lokalnej do działalności sportowej.

Uprawianie lub organizowanie sportu oraz jego promocję mogą wspierać także organy administracji rządowej. W szczególności z budżetu państwa będą finansowane koszty opieki medycznej nad zawodnikami zakwalifikowanymi do kadry narodowej w sportach olimpijskich i paraolimpijskich.

Organy administracji, zarówno rządowej, jak i samorządowej, na zasadach określonych w ustawie, będą mogły ustanawiać i finansować okresowe stypendia sportowe oraz nagrody i wyróżnienia dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe.

Zawodnik uczestniczący we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy będzie obowiązany do uzyskania orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia umożliwiającym bezpieczne uczestnictwo w tym współzawodnictwie (art. 37). Ponadto, zawodnik taki będzie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków w uprawianym sporcie.

W rozdziale 8 ustawy określono kwalifikacje w sporcie. Tytułami zawodowymi w sporcie są tytuły trenera i instruktora sportu.

W art. 43 – 45 ustawy uregulowano zasady zwalczania dopingu. Wskazano w nich katalog niedozwolonych zachowań, które stanowią doping oraz określono uprawnienia Komisji do Zwalczania Dopingu w Sporcie w zakresie jego zwalczania.

W rozdziale 10 ustawy ustanowiono katalog przestępstw oraz wykroczeń polegających na naruszeniu zakazów wynikających z jej przepisów.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa o sporcie jest efektem prac nad dwoma projektami: rządowym (druk sejmowy nr 2313) oraz poselskim (druk sejmowy nr 2374). Projekt poselski zmierzał do określenia zasad prowadzenia działalności w zakresie sportu, organizacji i zasad uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym, zadań administracji publicznej i innych podmiotów w zakresie wspierania uprawiania sportu i organizacji współzawodnictwa sportowego. Projekt rządowy miał na celu wprowadzenie nowych regulacji prawnych w sporcie, które usprawnią funkcjonowanie podmiotów działających w tej sferze, w szczególności polskich związków sportowych oraz dostosowanie prawa do standardów międzynarodowych, obowiązujących już w większości krajów Unii.

Projekty rozpatrywano wspólnie, za bazowy przyjęto projekt rządowy. Pierwsze czytanie odbyło się na 52 pos. Sejmu w dniu 23 października 2009 r. , następnie skierowano je do Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki, która powołała podkomisję do rozpatrzenia obu projektów i przygotowała sprawozdanie, obradując na 9 posiedzeniach. Przedstawione Komisji sprawozdanie podkomisji zostało przyjęte, przy czym zawarto w nim 16 wniosków mniejszości.

Podczas drugiego czytania w Sejmie (65. pos., 28 kwietnia 2010 r.) wniesiono 27 poprawek, z których większą część Komisja rekomendowała do przyjęcia.

Trzecie czytanie odbyło się na 67. posiedzeniu w dniu 20 kwietnia br. Przyjęto w jego trakcie większość poprawek (np. dotyczące wysokości wypłacania stypendium sportowego podczas ciąży członkini kadry narodowej i w okresie 6 miesięcy po urodzeniu dziecka, obniżenia opłaty za egzamin żeglarski i wydanie dokumentów uczniom i studentom do 26. roku życia czy też zapewnienia bezpieczeństwa osobom korzystającym ze szlaków morskich). Ponadto poparto jeden spośród wniosków mniejszości zawartych w sprawozdaniu

komisyjnym (dotyczący przywrócenia do ustawy o systemie oświaty obowiązku prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w określonym ustawowo wymiarze).

Pracom legislacyjnym towarzyszyły intensywne dyskusje, a niektóre kwestie ujawniały różnice zdań lub wzbudzały spory jak np. rozumienie pojęcia "polskiego związku sportowego" (art. 7 ust. 3 otrzymał doprecyzowanie polegające na odesłaniu, w sprawach nie uregulowanych w ustawie o sporcie, do Prawa o stowarzyszeniach), rozstrzyganie sporów w sporcie i celowość zamieszczania w ustawie rozdziału dotyczącego Trybunału Arbitrażowego do Spraw Sportu (uznano, że dla funkcjonowania takiego arbitrażu nie są konieczne przepisy rangi ustawowej), wspieranie sportu przez organy władzy publicznej (rozdział 6, w szczególności możliwość przekazywania i przeznaczenie dotacji samorządu terytorialnego na funkcjonowanie klubu sportowego) czy też problematyka kwalifikacji zawodowych w sporcie (rozdział 7).

III. Uwagi

- 1) Zgodnie z art. 39 ust. 1, zapewnienie bezpieczeństwa osób korzystających ze szlaków górskich, tras narciarskich oraz uprawiających sporty górskie należy do osób prawnych i osób fizycznych prowadzących w górach działalność **w tym zakresie**. W myśl natomiast art. 39 ust. 3, zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się w wyznaczonych do tego miejscach oraz uprawiających sporty wodne należy do osób prawnych i osób fizycznych prowadzących nad wodą działalność **w tym zakresie**. Z treści tych przepisów nie wynika, czy obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa w górach i nad wodą nałożono na podmioty prowadzące tam działalność w zakresie zapewniania turystom bezpieczeństwa, czy też na jednostki prowadzące działalność sportowo – turystyczną (obowiązek dotyczyć ma jak się wydaje tych ostatnich).

Propozycja poprawki:

w art. 39 w ust. 1 i 3 wyrazy "działalność w tym zakresie" zastępuje się wyrazami "działalność w zakresie kultury fizycznej lub turystyki"

- 2) W art. 59 ustawy, dotyczącym zmiany w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, zaproponowano modyfikację art. 17 ust. 1 pkt 5a - przepisu, na podstawie którego zwolnione od podatku są dochody klubów sportowych przeznaczone i wydatkowane w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na

szkolenie i współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży w kategoriach wiekowych młodzików, juniorów młodszych, juniorów i młodzieżowców do 23. roku życia. Jednocześnie zmienia się art. 25 ust. 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, określający sytuacje, gdy podatnik obowiązany jest zapłacić podatek, ponieważ wydatkował zwolniony od podatku dochód na cele inne, niż wskazane w art. 17 ust. 1. W nowym art. 25 ust. 4 dodano nową przesłankę utraty zwolnienia od podatku – wydatkowanie dochodu na cele określone w art. 17 ust. 1 ale po terminie określonym w tym przepisie oraz wprowadzono zastrzeżenie do art. 17 ust. 1 pkt 5a. Takie brzmienie art. 25 ust. 4 zawiera sugestię, że zapłata podatku może nastąpić także po upływie określonego w art. 17 ust. 1 terminu (w przypadku zwolnienia dla klubów sportowych do końca następnego roku podatkowego). Taka interpretacja byłaby niezgodna z przyjętym przez ustawodawcę założeniem, że obowiązek zapłaty podatku powstaje z upływem terminu do wydatkowania zwolnionych od podatku dochodów na określony cel. Ponadto zbędne jest uczynione w art. 25 ust. 4 zastrzeżenie do art. 17 ust. 1b, ponieważ nie ma ono waloru normatywnego ani informacyjnego.

Propozycja poprawki:

w art. 59 w pkt 2 w lit. a, ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Jeżeli podatnicy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uprzednio zadeklarowali, że przeznaczą dochód na cele określone w tych przepisach i dochód ten wydatkowali na inne cele albo nie wydatkowali go w terminie w nich określonym – podatek od tego dochodu, bez wezwania, wpłaca się do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym odpowiednio dokonano wydatku lub w którym upłynął termin do dokonania wydatku; przepis ten stosuje się również do dochodów za lata poprzedzające rok podatkowy, zadeklarowanych i niewydatkowanych w tych latach na cele określone w art. 17 ust. 1b.";

- 3) Uchwalenie nowej ustawy o sporcie oraz uchylenie ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej i ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym, wiąże się z koniecznością uregulowania wpływu nowego prawa na stosunki powstałe pod działaniem przepisów dotychczasowych. W rozdziale 12 ustawy zawarto katalog przepisów przejściowych, mających przede wszystkim zapewnić respektowanie praw osób, które nabyły je pod rządami uchylanych ustaw. Czyni to zadość wymogom Konstytucji, a w szczególności wynikającym z jej art. 2 zasadom ochrony praw nabytych, ochrony interesów w toku oraz ochrony zaufania do państwa i stanowionego prawa. Wydaje się jednak, że rozdział 12 należy uzupełnić o dodatkowe przepisy.

- a) Art. 44 ust. 1a ustawy o kulturze fizycznej stanowi, że zorganizowane zajęcia w zakresie sportu i rekreacji ruchowej mogą prowadzić osoby posiadające kwalifikacje instruktora i trenera. Kwalifikacje, stopnie i tytuły zawodowe w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowe zasady i tryb ich uzyskiwania określa wydane na podstawie art. 44 ust. 3 ustawy o kulturze fizycznej rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2001 r. w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania. Ustawa o sporcie z pewnymi modyfikacjami inkorporowała postanowienia rozporządzenia. Ponieważ ustawodawca postanowił zachować w nowych przepisach tytuły trenera oraz instruktora, powinien także przesądzić o zachowaniu uprawnień osób, które je uprzednio nabyły.

Propozycja poprawki:

po art. 86 dodaje się art. 86a w brzmieniu:

"Art. 86a. 1. Osoby, które uzyskały tytuł trenera lub instruktora na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują swoje kwalifikacje.

2. Do osób, które rozpoczęły uzyskiwanie kwalifikacji trenera lub instruktora przed wejściem w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.";

- b) Art. 53a ustawy o kulturze fizycznej określa zasady uprawiania żeglarstwa (prowadzenie statków przeznaczonych do uprawiania sportu lub rekreacji) oraz stanowi w ust. 3, że uprawianie żeglarstwa na jachtach żaglowych o długości kadłuba powyżej 7,5 m lub motorowych o mocy silnika powyżej 10 KW, wymaga posiadania stosownego dokumentu potwierdzającego uzyskanie odpowiednich kwalifikacji. Na podstawie art. 67 ustawy o sporcie, przepisy będące odpowiednikiem art. 53a ustawy o kulturze fizycznej, mają się znaleźć w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (art. 37a). Również w tym wypadku respektowanie zasady ochrony praw nabytych wymaga, aby ustawodawca zachował uprawnienia żeglarskie osób, które swoje kwalifikacje uzyskały przed zmianą stanu prawnego.

Propozycja poprawki:

po art. 87 dodaje się art. 87a w brzmieniu:

"Art. 87a. Wydane na podstawie przepisów dotychczasowych dokumenty uprawniające do uprawiania żeglarstwa na jachtach, o których mowa w art. 53a ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 91 pkt 1, zachowują ważność.";

- c) W art. 85 w ust. 1 ustawodawca przesądził, że stypendia przyznane na podstawie uchylanych przepisów, przysługują uprawnionym do końca okresu, na jaki zostały przyznane. W katalogu przepisów będących podstawą do wypłacania tych stypendiów nie wymieniono jednak art. 34 ust. 1 (stypendium dla zawodników nie otrzymujących wynagrodzenia w związku z uprawianiem sportu kwalifikowanego) oraz art. 34 ust. 6 ustawy o sporcie kwalifikowanym (stypendium dla członkini kadry narodowej, która stała się niezdolna do uprawiania sportu wskutek ciąży).

Propozycja poprawki:

w art. 85 w ust. 1 wyrazy "art. 34 ust. 2" zastępuje się wyrazami "art. 34 ust. 1, 2 i 6";

IV. Propozycje poprawek o charakterze techniczno – redakcyjnym

- 1) w art. 13 w ust. 3 wyrazy *"na podstawie przepisów o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych"* zastępuje się wyrazami *"na podstawie przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych"*;
- 2) w art. 31 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać i finansować stypendia oraz nagrody dla trenerów prowadzących szkolenie zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym."*;

Bożena Langner
Główny legislator

Maciej Telec
Główny legislator